

Ministru prezidentes L.Straujumas runa par uzticības izteikšanu jaunizveidotajam Ministru kabinetam

Augsti godātais Valsts prezidenta kungs!

Cienījamā Saeimas priekšsēdētājas kundze, deputāti, ekselences, dāmas un kungi!

Latviešu tautasdziesmā teikts:

Acis darba izbijās,
Rokas darba nebijās,
Rokas darba nebijās,
Zinājās padarot.

Šodien jūsu vērtēšanai piedāvāju jaunu Ministru kabinetu – pieredzējušu komandu ar vēlētāju dāvātu uzticību, kura gatava ķerties pie darbiem, ko esam sarindojuši 183 valdības deklarācijas punktos, un strādāt visus četrus gadus – no Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē līdz Latvijas valsts simtgadei.

Partija "Vienotība", Zaļo un zemnieku savienība un Nacionālā apvienība "Visu Latvijai!" – "Tēvzemei un Brīvībai/LNNK" ir vienojušās izveidot valdību, kuras darbība būs balstīta pēctecībā, turpinot iepriekšējās valdības iesākto politiku, kas balstīsies uz ekonomiskās izaugsmes, fiskālās atbildības un makroekonomiskās stabilitātes, ilgtspējas, sociālās solidaritātes, kā arī nozaru savstarpējas sadarbības principiem, nodrošinot regulāru dialogu ar sociālajiem partneriem, pilsonisko sabiedrību un pašvaldībām.

Esmu lepna par man uzticēto atbildību, nekad neesmu teikusi, ka tā ir viegla – par to liecina uzdevumi, kuri iekļauti valdības deklarācijā. Valdību veidojot, esam daudz diskutējuši, bet spējuši vienoties par galveno – tā ir pārbaudītu un grūtībās iepazītu partneru priekšrocība.

Mēs turpināsim uzsākto, balstoties uz izsvērtiem, ilgtspējīgiem un sabiedrībā diskutētiem Latvijas attīstības virzieniem, kas noteikti Nacionālajā attīstības plānā 2014.–2020. gadam un Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030.

Dziļi cilvēciskā tieksme dzīvot labāk, panākt dzīves kvalitātes augšanu ir svarīga katram cilvēkam un līdz ar to visai sabiedrībai. Lai arī intereses un vērtību prioritātes, cilvēkiem ir dziļi personiskas, kopumā nozīmīgākās vēlmes koncentrējas tieksmē pēc izglītības, veselības, droša un produktīva darba, individuālās un nacionālās drošības un materiālās labklājības, cilvēku tiesiskās aizsardzības un personiskās brīvības.

Tāpēc valdība par sava darba virsmērķi ir noteikusi Latvijas un ikvienas ģimenes un indivīda labklājības celšanu, vairojot ticību un piederību Latvijai.

Lai sasniegtu virsmērķi, valdība ir izvirzījusi sava darba prioritātes. Tās ir tautsaimniecības izaugsme, ģimenes un indivīda dzīves kvalitāte un valsts drošība. Runājot par izaugsmi, dzīves kvalitāti un drošību, es runāju par visas Latvijas, katra reģiona un arī par pašas tālākās pierobežas vai piekrastes apdzīvotās vietas izaugsmi, tur dzīvojošo cilvēku dzīves kvalitāti un drošību.

Godātā Saeima,

akcentēšu tikai dažus būtiskākos valdības uzdevumus, lai sasniegtu izvirzīto virsmērķi.

Tautsaimniecības izaugsme

Labs atspēriena punkts tālākam darbam un lēmumiem ir tas, ka Latvijas ekonomika ir viena no visstraujāk augošajām Eiropas Savienībā. Valdības uzdevums ir saglabāt šo izaugsmes dinamiku, turklāt šajā gadījumā es nerunāju par "gāzi grīdā", es runāju par gudru izaugsmi. Valdība ir apņēmusies sasniegt 5% IKP izaugsmi gadā.

Latvijas tautsaimniecības attīstībai un uzņēmējdarbības konkurētspējas nodrošināšanai izšķiroša ir zināšanu ietilpīga ekonomika, ārvalstu investīcijas, eksports, uzņēmējdarbības vides uzlabošana, godīgas konkurences un finanšu resursu pieejamības nodrošināšana. Tikko nosauktie un vēl citi pasākumi ir atspoguļoti mūsu deklarācijā. Tālāk es pieskaršos dažiem svarīgākajiem šī brīža tautsaimniecības izaugsmes aspektiem.

Zināšanās balstītai ekonomikas attīstībai nepietiek, ka Latvijā 2011. gadā bija gandrīz 10 reizes mazāk iesniegto patentu Eiropas Patentu birojā uz 1 miljonu iedzīvotāju, nekā tas bija vidēji ES. Latvijai nepietiek, ka strādājošo skaits pētniecībā un attīstībā % no strādājošajiem uzņēmējdarbībā ir 0,08% pret 0.56% vidēji ES, tas ir 7 reizes mazāk. Zināšanu ekonomikas attīstība jāveido uz zinātnieku un tautsaimnieku sadarbības principa un pilnveidotas administratīvās sistēmas pamata, kura motivē gan zinātniekus, gan tautsaimniekus rast jaunus risinājumus, kurus pārvērst eksportspējīgos produktos.

Aktīvi darbojas Latvijas pētniecības un inovāciju stratēģiskā padome, kurā kopā strādā tautsaimnieki un zinātnieki. Ticu, ka šīs sadarbības ietvaros mēs spēsim rast risinājums zinātnes potenciāla attīstībai, koncentrējot to un sasaistot ar tautsaimniecības jomām, kurās Latvijai ir salīdzinošas priekšrocības. Latvijai ir nepieciešama sava Silīcija ieleja un savs Stīvs Džobss. Apliecinājumu tam, ka mēs to varam, vēsturiski sniedz *VEF Minox, bet šodien – remantadīns, mildronāts un pasaulē zināmā Mikrotik sakaru tehnika. Mēs redzam Infogr-am panākumus un Alekseja Popova talantu, uzlabojot e-klasi. Latvija var! Valdība sniegs atbalstu, lai veicinātu inovācijas un noturētu mūsu talantus Latvijā.*

Tautsaimniecībai būtiska ir finanšu resursu pieejamība visās uzņēmējdarbības attīstības stadijās. Vadoties pēc tirgus nepilnību analīzes un papildinot komercsektora piedāvājumu, izstrādāsim jaunas atbalsta programmas, paplašinot šajā vasarā izveidotās Attīstības finanšu institūcijas darbību. Uzņēmumu konkurētspējas stiprināšanai sagatavosim un apstiprināsim programmu uzņēmumu kapitāla piesaistei, finanšu pieejamības uzlabošanai un ieguldījumu veicināšanai inovācijās un zinātniski ietilpīgos projektos.

Ļoti būtisks valdības darbības virziens būs konkurētspējas kropļojumu izskaušana uzņēmējdarbībā. Svarīgi, lai komercdarbības vide būtu godīga, lai konkurence tirgū netiktu ierobežota nedz no komersantu, nedz publisku personu puses. Godīgas konkurences nodrošināšana ietvers ēnu ekonomikas apkarošanas pasākumus un cīņu pret nodokļu nemaksāšanu, pastiprinātu uzmanību pievēršot kontrabandas, pievienotās vērtības nodokļa krāpšanas, "aplokšņu" algu, nelegālās nodarbinātības apkarošanai.

Tautsaimniecības attīstībai būtiski svarīgi ir papildu līdzekļi, ko var nodrošināt mūsu produktu un pakalpojumu eksports un investīciju piesaiste. Eksporta veicināšanai atbalstīsim jaunu tirgu apgūšanu, stiprinot vēstniecību un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras

kapacitāti un sadarbību ar uzņēmēju organizācijām, ekonomisko interešu pārstāvniecībām, kā arī nodrošināsim ilgtermiņa eksporta atbalsta instrumentus.

2014. gada sākumā investīciju dinamika ir ar mērenu pieaugumu. Šī gada 1. ceturksnī Latvijas tautsaimniecībā ieguldīts par 2,2% vairāk nekā pirms gada. Investīciju līmenis joprojām ir zemāks nekā pirmskrīzes gados. Investoriem īpaši nozīmīga ir investīciju aizsardzība. Valdība strādās, lai atvieglotu ar komercdarbību saistīto strīdu izskatīšanas kārtību un piedāvājot alternatīvu strīdu risināšanas metožu attīstību. Tiesu sistēmā jāpanāk efektīva lietu izskatīšana saprātīgā termiņā. Izvērtēsim un mazināsim uzņēmējdarbības riskus, precizējot regulējumu investoru tiesību aizsardzības un maksātnespējas jomās. Tieši maksātnespējas procesa sakārtošana ir būtiska.

Vēl viens tautsaimniecības attīstības aspekts – darbaspēka pieejamības nodrošināšana un piedāvājuma uzlabošana.

Mēs uzlabosim dažādu institūciju sadarbību darba tirgus pieprasījuma apsteidzošu pārkārtojumu īstenošanā, paaugstināsim profesionālās izglītības pievilcību un kvalitāti, nodrošināsim tās atbilstību darba tirgus prasībām.

Nodarbinātības politikā orientēsimies ne tikai uz bezdarba mazināšanu, bet arī uz ikviena nodarbinātā kompetences un produktivitātes pieaugumu. Vērtēsim elastīgu nodarbinātības formu ieviešanu atbilstoši Eiropas Savienības un Baltijas valstu darba tirgus tendencēm, ievērojot samērīgumu darba ņēmēju un darba devēju tiesībās.

Mums ir svarīga visu tautsaimniecības nozaru (arī to, kuras es šodien nenosaukšu) attīstība, kāpinot produktivitāti un efektīvu izmantojot esošos resursus. Mums būs svarīgi atbalstīt neizmantoto lauksaimniecības zemju atgriešanu produktīvajā ražošanā, mums svarīga ekonomiska un ilgtspējīga mežu un iekšējo un ārējo ūdeņu apsaimniekošana, mums svarīga rūpniecības, transporta, IT nozaru, finanšu un citu pakalpojumu attīstība un eksportspējas potenciāla atraisīšana.

Cienījamie Saeimas deputāti,

mēs uzlabosim mūsu sabiedrības apmaksāto pakalpojumu un ierēdniecības darbu. Ne tāpēc, ka mums ir slikta ierēdniecība. Mēs zinām daudzus piemērus, kad mēs sakām paldies cilvēkiem, kuri saņem algas no sabiedrības samaksājamiem nodokļiem. Mēs zinām izcilus skolotājus, izcilus ārstus, izcilus ierēdņus, izcilus policistus un karavīrus. Mēs pārliecinājamies par mūsu ugunsdzēsēju, policistu un ārstu pašizliedzību Zolitūdē.

Tomēr uzskatu, ka mums ir nepieciešams būtiski uzlabot mūsu publiskos pakalpojumus, lai darbs būtu cilvēku labā, lai cilvēks netiktu mētāts kā futbola bumba starp iestādēm, lai sabiedrības saņemtajiem pakalpojumiem būtu kvalitāte, lai katrs ieguldītais nodokļu maksātāju eiro dotu atdevi un rezultātus. Un ne tikai uz papīra, aprēķinos, bet reālajā tautsaimniecībā vai garīgo vērtību izpausmē.

Ģimeņu un indivīda dzīves kvalitātes uzlabošana

Lai uzlabotu ģimeņu labklājību un nodrošinātu tautas ataudzi, nākamo četru gadu mērķis un izaicinājums ir sociālās un ienākumu nevienlīdzības mazināšana. Mēs strādāsim, lai ikvienam, bet jo īpaši sabiedrības daļai ar zemiem ienākumiem un ģimenēm ar bērniem, būtu iespēja, strādājot cienīgu darbu, gūt dzīvei nepieciešamos ienākumus, iegūt labāku izglītību,

pieeju veselības aprūpes un sociāliem pakalpojumiem, kad tas nepieciešams, kā arī baudīt kultūras dzīves norises. Mēs ticam, ka tas ir ceļš, kā gādāt par sociālo drošību valstī, un veicināt ikviena iesaisti kopienu un pilsoniskās sabiedrības aktivitātēs, tādējādi nodrošinot iespējas dzīvot pilnvērtīgu un piepildītu dzīvi saliedētā Latvijas valstī, kas apzinās savu nacionālo identitāti un ir balstīta uz visu Latvijas iedzīvotāju kopējām morālajām vērtībām. Atbildība pret līdzcilvēkiem un sociālā solidaritāte nav iespējama bez neatlaidīgiem centieniem īstenot cilvēka cienīgus dzīves apstākļus pensionāriem. Tāpat mēs strādāsim pie dažādiem atbalsta mehānismiem, kas paredzēti ģimenēm ar bērniem un jaunajām ģimenēm, tā stiprinot mūsu tautu un valsti kopumā.

Pieskaršos tikai dažiem rīcības piemēriem dzīves kvalitātes uzlabošanā. Ar nodokļu un sociālā atbalsta instrumentiem nodrošināsim ienākumu pieaugumu iedzīvotājiem ar zemiem ienākumiem straujāk nekā vidēji visā sabiedrībā. 2015. gadā palielināsim minimālo algu par 40 *euro*, nākamajos gados to turpinot paaugstināt, pakāpeniski sasniedzot pusi no vidējā atalgojuma tautsaimniecībā.

Sākot ar 2016. gadu, ieviesīsim progresīvo iedzīvotāju ienākumu nodokļa neapliekamo minimumu, paaugstinot to mazo algu saņēmējiem, vidējo algu saņēmējiem saglabājot tuvu esošajam apmēram, savukārt algām, kas būtiski pārsniedz vidējo algu valstī, to nepiemērojot. Vienlaikus arī paaugstināsim iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojumu par apgādībā esošu personu, izvērtējot iespēju piemērot lielākus atvieglojumus par otru un katru nākamo bērnu ģimenē.

Viens no būtiskākajiem risinājumiem jaunajai valdībai ir veselības aprūpes sistēmas pilnveidošana. Cilvēks, kas veselības problēmu dēļ zaudē iespējas piedalīties darba tirgū vai pavadīt mierīgas vecumdienas, ir zaudējums mums visiem.

Pakāpeniski palielināsim valsts budžeta finansējumu veselības aprūpes vajadzībām, vienlaikus efektīvāk izmantojot veselības nozarei jau pašlaik piešķirto finansējumu, lai mazinātu nevienlīdzību veselības pakalpojumu pieejamībā arī cilvēkiem ar zemiem ienākumiem, samazinātu pacientu tiešmaksājumus par veselības aprūpes pakalpojumiem un paplašinātu pierādījumos balstītu nepieciešamo zāļu un medicīnas ierīču kompensēšanu.

Paaugstināsim pacientu drošības, veselības aprūpes pakalpojumu kvalitātes un valsts budžeta līdzekļu efektivitātes ieguvumus, nostiprinot primāro veselības aprūpi, ieviešot veselības aprūpes kvalitātes vadības sistēmu, attīstot sadarbību ar sociālo pakalpojumu sniedzējiem.

Izglītības sistēmas attīstības atslēgas vārds ir kvalitāte. Un pamatizglītības pieejamība iespējama tuvu dzīvesvietai. Kvalitātei ir jābūt atslēgas vārdam visa līmeņa izglītībai. Ir svarīgi izveidot sistēmu, lai par jaunajiem pedagogiem kļūtu zinošākie un mērķtiecīgākie cilvēki. Par skolotājiem jāklūst tiem, kas spēj aizraut mūsu jauno paaudzi un rosināt uz lieliem darbiem un izcilību! Nelielai sabiedrībai, lai tā būtu konkurētspējīga un ilgtspējīga, jābūt izcilai izglītības sistēmai. Tā, kā tas ir netālajā Somijā. Tāpēc reorganizēsim jauno pedagogu sagatavošanas programmas pedagoģijas augstskolās.

Lauku skola ir vēsturiska, garīga un ekonomiska vērtība, Latvijas novadu sabiedrības kultūras un sabiedriskās dzīves pamats. Mēs veidosim tādu skolu tīkla attīstības modeli, kas ietvers programmu Latvijas lauku skolu saglabāšanai, nodrošinot izglītību līdz 6. klasei

iespējami tuvu dzīves vietai. Mēs veltīsim pastiprinātu uzmanību eksakto priekšmetu (matemātika, fizika, ķīmija) mācīšanai skolās, lai uzlabotu skolēnu zināšanu pamatu.

Ieviesīsim augstākās izglītības finansēšanas modeli, kas balstīts uz studiju un pētniecības kvalitātes novērtējumu. Tas veicinās konkurenci un tātad – kvalitāti.

Mēs atbalstīsim zinātnes izcilību un koncentrāciju, gan ar cilvēkresursu attīstības programmām, gan infrastruktūru attīstību.

Cienījamie klātesošie,

viena no mūsu valdības prioritātēm ir drošība, tās visplašākajā nozīmē, blakus nacionālajai drošībai redzot iekšējo drošību, kā arī finanšu, enerģētisko un sociālo drošību.

Kā pirmo es noteikti minēšu Latvijas nacionālo drošību un aizsardzības stiprināšanu. Ukrainas notikumi mums liek atcerēties, par ko mēs cīnījāmies uz barikādēm. No saviem vēlētājiem esmu saņēmusi mandātu aizsargāt Latviju kā nacionālu valsti, tās valodu, kultūru un tautu. Tas ir uzdevums, ko mums devuši tautieši, kuri devušies trimdā. Tā ir atbildība, kas mums visiem ir Latvijas valsts dibinātāju un to mūsu valsts patriotu priekšā, kuri par Latviju atdevuši savas dzīvības.

Mana valdība ir pieņēmusi plānu, kā tuvāko gadu laikā palielināt aizsardzības budžetu līdz 2% no iekšzemes kopprodukta. Tas ir pienākums gan mūsu valsts, gan mūsu stratēģisko partneru priekšā. Mums jāatbalsta arī valsts iekšējā drošība, nodrošinot un atbalstot mūsu iekšlietu sistēmas attīstību. Pirmkārt, mēs paši, un tikai tad sabiedrotie, esam savas drošības sargi.

Drošība ir arī enerģētiskā neatkarība un enerģijas avotu dažādošana, tāpēc šobrīd pieliekam visas pūles, lai diversificētu gāzes piegādes un attīstītu arī pārējos enerģētikas sektorus, un šis būs viens no galvenajiem jautājumiem arī nākamajai valdībai. Lai nodrošinātu energoapgādes drošumu, saglabājot izmaksu un ieguvumu līdzsvaru, pabeigsim starpvalstu savienojumus un iekšējos bāzes jaudu nodrošināšanas projektus. Izstrādāsim tiesisko regulējumu dabasgāzes tirgus atvēršanai Latvijā no 2017. gada, panākot alternatīvas dabasgāzes piegādes iespējas un nodrošinot Inčukalna gāzes krātuves un gāzes pārvades infrastruktūras brīvas izmantošanas iespējas jebkuram gāzes piegādātājam. Turpmākie gadi ir laiks, kad mums noteikti jāpaveic iekavētais enerģētiskās neatkarības jomā! Atlikt mums nav tiesību!

Cienījamie deputāti!

Valdības pirmais neatliekamais pienākums būs valsts budžeta sagatavošana un iesniegšana Saeimā. Uzsākot darbu pie 2015.–2017. gada budžeta ietvara, budžeta investīcijas tiks veiktas valdības noteiktajās prioritātēs, vienlaikus saglabājot fiskāli atbildīgu budžeta politiku un makroekonomisko stabilitāti.

Valdībai priekšā ir vēl nebijis ļoti atbildīgs uzdevums valsts pastāvēšanas vēsturē – īstenot Latvijas prezidentūru Eiropas Savienības Padomē, prezidentūras darba programmā īpašu vērību pievēršot prezidentūras prioritārajiem darbības virzieniem: Eiropas Savienības konkurētspējai un izaugsmei, Eiropas digitālā potenciāla izmantošanai un Eiropas Savienības

lomas stiprināšanai globālā mērogā. Es ticu, ka katrs valdības ministrs apzinās atbildību šī uzdevuma veikšanai. Mūs vērtēs kā Latvijas, tā arī starptautiskā sabiedrība!

Cienījamie deputāti!

Valdības veicamie darbi ir apkopoti Valdības deklarācijā. Šis dokuments ir pieejams Saeimai un Latvijas sabiedrībai. Mūsu valdības rīcības plānā, kuru izstrādās balstoties uz deklarāciju, ietvers konkrētus darbus dažādās tautsaimniecības nozarēs, valsts drošības jomā, ārlietās un pozitīva Latvijas starptautiskā tēla veidošanā. Deklarācija tapusi spraigās diskusijās ar koalīcijas partneriem, nevalstiskajām organizācijām, uzņēmēju pārstāvjiem, sociāliem partneriem un nozaru ekspertiem.

Arī turpmāk mana valdība nodrošinās regulāras konsultācijas un pilnvērtīgu dialogu ar sociālajiem un sadarbības partneriem un pašvaldībām. Valdība ir gatava nodrošināt regulāras tikšanās ar opozīciju, lai izskaidrotu un pamatotu savus veicamos darbus.

Cienījamās deputātes un godātie deputāti!

Aicinu jūs paust uzticību izveidotajam Ministru kabinetam un plānotajiem uzdevumiem.

Izveidotais valdības sastāvs ir profesionāls un darboties gribošs. Esam sabalansējuši sveigu skatījumu, pieredzi un pēctecību – manā komandā ir 4 ministru kandidāti, kuriem nav iepriekšējās valdības darba pieredzes, septiņi, kuri jau darbojās manā pirmajā valdībā un divi ar valdības darba pieredzi.

Paldies, visām koalīcijā iesaistītajām partijām par konstruktīvu darbu jaunās valdības veidošanā.

Cienījamie deputāti!

Esmu pārliecināta, ka valoda, kultūra, izglītība, Latvijas vide ir tas, kas veido Latvijas nacionālo savdabību, kas mūs atšķir no citiem pasaulē, kas rada mums piederības un drošības izjūtu. Tāpēc laikā, kad Latvijas valsts tuvojas savai simtgadei, strādāsim godam savas valsts uzplaukumam.

Paldies par uzmanību!